

form their professional skills.

Keywords: professional skills, future foreign language teacher, Professional Development Framework, qualification category, descriptor.

УДК 378.011.3-051:80]:37.091.33:004

Певсе А. А.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

У статті розглядаються загальні питання побудови мережевого інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу. Дається визначення інформаційно-освітнього простору, інформаційно-освітнього середовища та інформаційно-навчального середовища ЗВО. Проводиться аналіз аспектів його використання в процесі формування інформаційної культури майбутніх учителів-філологів.

Освітній простір розуміється як сукупність всіх навчальних закладів в системі освіти, що зв'язані певними стосунками та підкоряються одним законам. Студент у цьому випадку винесений за рамки освітнього простору. Поняття "освітнє середовище" є більш вузьким, його визначають як середовище функціонування конкретної освітньої установи, конкретне середовище навчального закладу, що представляє собою сукупність матеріальних, просторово-предметних і соціальних чинників та міжособистісних стосунків. Всі вищенаведені чинники взаємопов'язані, доповнюють та збагачують один одного і впливають на кожного суб'єкта освітнього середовища. Він також може визначатися як освітня система. Обґрунтованість такого розуміння освітнього простору полягає в тому, що він визначається і існує лише усередині освітнього процесу в чітких просторово-часових границях. Освітній процес здійснюється за жорстким розкладом та є закінченою і невід'ємною частиною навчального процесу, що вирішує певні дидактичні завдання і має низку інших ознак, характерних для освітньої системи.

Освітнє середовище – це якісно новий історичний і логічний рівень організації системи освіти, що зберігає спадкоємність як щодо інноваційних форм організації навчального процесу, таких як трудова школа, міжпредметні зв'язки, інтегровані курси, так і щодо такої традиційної, класичної форми, як навчальний предмет. Освітнє середовище є конструктивною відповіддю на одне з основних питань сучасної педагогіки – про зв'язок освіти, науки і культури.

Вивчення інформаційного середовища відбувалося в різних напрямках, серед яких можна виділити три основні: інформаційне середовище як діяльність; інформаційне середовище як система форм комунікації, що історично склалися; – інформаційне середовище як інформаційна інфраструктура, створена суспільством для здійснення комунікативної діяльності в масштабах, що відповідають рівню розвитку цього суспільства (видавництва, бібліотеки, інформаційні центри, банки даних, засоби масової інформації тощо). У аспекті цієї проблеми можна виділити три найбільш значимих напрями у вітчизняній педагогіці: 1) розуміння системи освіти як культуродоцільного та культуроутворюючого середовища, малої культури, культурного мікрокосму; 2) перехід від знанневої до особистісно-розвиваючої, особистісно орієнтованої парадигми; 3) значне підвищення загальної методологічної культури педагогіки, диференціація емпіричного і теоретичного мислення, можливість проведення

науково-педагогічного дослідження на теоретичному рівні.

Всі три напрями характеризують новий етап розвитку педагогічної думки. На відміну від традиційного розуміння освіти як процесу опанування знаннями, уміннями та навичками, вони пропонують новий погляд на освіту; розвивають і збагачують педагогічну культуру нового часу, роблячи суттєвий внесок в історичний розвиток парадигмальної основи гуманістичної педагогіки.

Ключові слова: інформаційне середовище, інформаційний простір, інтегроване інформаційне середовище, інформаційно-навчальне середовище вищого закладу освіти.

Проблема професіоналізму педагога в сучасних умовах інформатизації суспільства набуває особливої значущості. Криза вітчизняної системи освіти, як суспільного інституту, є віддзеркаленням глобальної кризи цивілізації загалом. Вона виражається в розриві між освітою і культурою, освітою і наукою, освітою і суспільством.

Оскільки темпи соціальних змін починають випереджати темпи змін поколінь, суспільство все більше потребує людей, що прагнуть саморозвитку і володіють аутодидактичними навичками. Все це вимагає неперервної освіти педагога, під якою мається на увазі такий спосіб його життєдіяльності, який характеризується гнучкістю мислення, здібністю до швидкої переорієнтації, до відмови від звичних уявлень, до сприйняття нового, нетрадиційного.

Мета статті – охарактеризувати особливості застосування електронних навчально-методичних комплексів в процесі формування інформаційної культури майбутніх учителів-філологів.

Впровадження інформаційних технологій спричинило пошук нових шляхів для ефективності й результативності навчання, оскільки масштабне впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій наразі відбувається досить хаотично. Це обумовлено відсутністю теоретичних основ систематизації та інтеграції подібних засобів, відсутністю системності в розробці, накопиченні і практичному використанні інформаційних ресурсів. Як правило, подібні засоби ніяк не зв'язані між собою і невиправдано дублюють одну й ту саму інформацію, що призводить до проблем змістовного і методологічного характеру.

Окрім цього, засоби інформаційних технологій, що використовуються в межах одного навчального закладу, вимагають принципово різних методичних і технологічних підходів, тобто необхідні однотипні вимоги і рекомендації, які спростили б їх створення і використання в педагогічних ЗВО, надали б можливість збудувати методологію підготовки педагогів до роботи в умовах системної і комплексної інформатизації.

Отже в ролі такої системи може бути запропоновано інформаційно-освітнє середовище вищого навчального закладу. Саме воно є домінуючим елементом у системі сучасного професійного навчання, що забезпечує активне використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Освітнє середовище завершує історичний ряд форм організації навчання на інтеграційній основі, вибирає в себе все краще, що було накопичене інноваційною педагогікою за минуле століття.

Концепцію інформаційного середовища вперше було запропоновано Ю. А. Шрейдером [3], який розглядав його не лише як провідника інформації,

але й як активний чинник, що взаємодіє та впливає на його учасників.

Подальше вивчення інформаційного середовища відбувалося в різних напрямках, серед яких можна виділити три основні [2; 3; 16]:

– інформаційне середовище як діяльність. Людина є учасником комунікаційного процесу, в центр ставиться її здатність представити особисте знання в тій формі, в якій воно може бути передане, і сприйнявши інформацію (“чуже” знання), знов перетворить її на своє особисте знання;

– інформаційне середовище як система форм комунікації, що історично склалися;

– інформаційне середовище як інформаційна інфраструктура, створена суспільством для здійснення комунікативної діяльності в масштабах, що відповідають рівню розвитку цього суспільства (видавництва, бібліотеки, інформаційні центри, банки даних, засоби масової інформації тощо).

Водночас слід відрізнити інформаційне середовище від інформаційного простору. Так, перебуваючи в певному інформаційному просторі, людина може переходити з одного інформаційного середовища в інше (при зміні професії, роду занять, захоплень, переході на новий рівень навчання і т. п.). Одночасно індивід може знаходитися в декількох різнорідних інформаційних середовищах, які сприйматимуться як єдине ціле (наприклад, інформаційне середовище вищого навчального закладу (ВНЗ), інформаційне середовище віртуальної реальності тощо).

Характерною рисою будь-якого інформаційного середовища є наявність інформації, проте саме по собі воно не гарантує ефективності перебування людини в цьому середовищі, оскільки в цьому випадку більше значення має наявність навичок роботи з інформацією, що виробляються в процесі навчання.

За словами Ю. А. Шрейдера [2], у книгах можна прочитати багато чого, але з них не можна отримати уміння читати. Інфосередовище може зберегти багато знань, але не може зберегти в собі уміння користуватися ним.

Інформаційне середовище утворюється окремою групою людей, тоді як інформаційний простір створюється в результаті життєдіяльності всього людства і є досить консервативним щодо змін. У формуванні інформаційного середовища навчальної діяльності беруть участь [1; 6]:

– викладач – визначає зміст програми курсу, вибір навчальної літератури, методи викладання, стиль спілкування та ін.;

– педагогічний колектив навчального закладу – встановлює загальні вимоги до студентів, традиції певного навчального закладу, форму взаємин педагогічного і студентського колективів тощо;

– держава як суспільний інститут – визначає матеріальне забезпечення освіти загалом, соціальне замовлення на формування тієї або іншої системи знань і поглядів.

Останнім часом все частіше використовується термін “інтегроване інформаційне середовище”, який визначає взаємодію/об’єднання окремих елементів системи (у нашому випадку – системи освіти) між собою з метою

здобуття нової якості, недосяжної навіть за наявності окремих компонент, за рахунок організації їх в систему [12].

Освітній простір розуміється як сукупність всіх навчальних закладів в системі освіти, що зв'язані певними стосунками та підкоряються одним законам. Студент у цьому випадку винесений за рамки освітнього простору.

Поняття “освітнє середовище” є більш вузьким. Такі дослідники, як В. А. Козирєв, І. К. Шалаєв, А. А. Веряєв [6], визначають його як середовище функціонування конкретної освітньої установи, конкретне середовище навчального закладу, що представляє собою сукупність матеріальних, просторово-предметних і соціальних чинників та міжособистісних стосунків.

Всі вищенаведені чинники взаємопов'язані, доповнюють та збагачують один одного і впливають на кожного суб'єкта освітнього середовища.

Освітній простір може також визначатися як освітня система. Обґрунтованість такого розуміння освітнього простору полягає в тому, що він визначається і існує лише усередині освітнього процесу в чітких просторово-часових границях. Освітній процес здійснюється за жорстким розкладом та є закінченою і невід'ємною частиною навчального процесу, що вирішує певні дидактичні завдання і має низку інших ознак, характерних для освітньої системи [7].

Освітнє середовище – це якісно новий історичний і логічний рівень організації системи освіти, що зберігає спадкоємність як щодо інноваційних форм організації навчального процесу, таких як трудова школа, міжпредметні зв'язки, інтегровані курси, так і щодо такої традиційної, класичної форми, як навчальний предмет.

Освітнє середовище є конструктивною відповіддю на одне з основних питань сучасної педагогіки – про зв'язок освіти, науки і культури [9; 14]. У аспекті цієї проблеми можна виділити три найбільш значимих напрями у вітчизняній педагогіці:

1) розуміння системи освіти як культуродоцільного та культууроутворюючого середовища, малої культури, культурного мікрокосму (В. С. Біблер, Е. В. Бондарьовська, А. П. Валіцька, О. С. Газман, В. П. Зінченко, І. В. Бестужев-Лада, Е. П. Білозерцев, І. Д. Гончаров, Р. Б. Корнетов, Н. Д. Нікандров та ін.) [7; 9; 14].

2) перехід від знанневої до особистісно-розвиваючої, особистісно орієнтованої парадигми.

На розвиток цього нового підходу до можливостей освітнього процесу вплинули проектування, програмно-методична розробка і впровадження в масову школу систем розвиваючого навчання, створенням яких займалися В. В. Давидов, Л. В. Занков, Д. Б. Ельконін. Психолого-педагогічні основи освіти нового особистісно-розвиваючого типу були закладені у працях І. Б. Котової, В. А. Петровського, В. І. Слободчикова, М. А. Холодної, Е. Н. Шиянова, І. С. Якиманської та ін. Широку популярність у зв'язку з цим підходом отримали педагогічні концепції особистісно орієнтованої освіти Н. І. Алексєєва, Е. В. Бондарьовської, С. В. Кульневича, В. В. Серікова, а також низку концептуальних ідей, що розробляються Т. П. Власовою,

В. І. Данільчуком, В. В. Зайцевим, М. В. Кларіним, Н. К. Сергеевим, В. А. Сітаровим, Е. Н. Сорочинською, Л. М. Сухоруковою, Р. М. Чумічевою і ін. [11; 15; 17].

3) значне підвищення загальної методологічної культури педагогіки, диференціація емпіричного і теоретичного мислення, можливість проведення науково-педагогічного дослідження на теоретичному рівні [4, с. 17].

Всі три напрями характеризують новий етап розвитку педагогічної думки. Вони корінним чином змінюють уявлення, що склалося, про те, яким має бути освіта XXI століття. На відміну від традиційного розуміння освіти як процесу опанування знаннями, уміннями та навичками, вони пропонують ширший погляд на освіту як на становлення людини, її особистості, отримання нею себе, свого людського образу, неповторної індивідуальності, духовності, творчого потенціалу. Вони розвивають і збагачують педагогічну культуру нового часу, роблячи суттєвий внесок в історичний розвиток парадигмальної основи гуманістичної педагогіки.

Модель гуманітарного середовища охоплює середовище навчання (структура першого плану) та позанавчальне і мовне середовище (фонові середовища).

Всі ці структури є відкритими. При цьому структура першого плану менш відкрита, вона більш замкнута на навчальному закладі, його організаційних структурах, кадрах, матеріально-технічних можливостях.

В рамках вищенаведеної моделі освітнє середовище повинне виконувати наступні основні функції [8]:

– інтеграційну функцію, обумовлену властивостями цілісності і універсальності освітнього середовища;

– функцію фундаменталізації – так само, як і попередня, вона пов'язана з цілісністю і універсальністю середовища;

– розширювальну функцію, яка пов'язана з властивостями багатоаспектності і надмірності і полягає в представленні надлишкової системи різноманітної інформації;

– лінгво-орієнтуючу функцію, яка вказує на особливу роль мови в освіті.

Існують різні модифікації освітніх середовищ.

Так, наприклад, А. А. Калмиков і Л. А. Хачатуров [3] виділяють віртуальні освітні середовища, під якими розуміють середовища, що сприяють творчому збагненню Себе Нового, тобто особистості, що знаходиться в процесі освітнього становлення, освоює як нові знання, так і нові ступені свободи – аксіологічний підхід.

Інші, наприклад А. Я. Данилюк [5], описують інтегровані і розподілені освітні середовища. Говорячи про інтеграційний освітній простір, цей автор відзначає неопрацьованість самого поняття "інтеграція" в сучасній педагогіці, яке було привнесено в неї у 80-х рр. XX століття з філософії.

Для розуміння інтеграції в педагогічному контексті А. Я. Данилюк використовує модель інтелектуальної поведінки Ю. М. Лотмана [12]. Згідно з цією моделлю, розумовий процес здійснюється в системі як мінімум бінарного

кодування: спочатку інформація оформляється в тексті за одними правилами, а потім перекодовується і представляється вже в іншому (новому) тексті.

Ця модель легко може бути пристосована до освітнього процесу. Текст-суб'єктна модель в цьому випадку буде шуканим об'єктом, призначеним для визначення поняття інтеграції освіти, її теоретичного дослідження і проектування на цій основі інтеграційних освітніх систем.

Найбільшою популярністю останнім часом користується термін "інформаційно-освітнє середовище", під яким розуміється системно-організована сукупність засобів передачі даних, інформаційних ресурсів, протоколів взаємодії, апаратно-програмного і організаційно-методичного забезпечення, що орієнтоване на задоволення освітніх потреб користувачів [10].

Під інформаційно-освітнім середовищем у більш вужчому значенні розуміють пов'язані певним чином між собою освітні установи, які перебувають в умовах інформаційного обміну, що організовується спеціальними програмними засобами [3].

У технологічному плані інформаційно-освітнє середовище можна представити як програмно-телекомунікаційне середовище, що забезпечує єдиними технологічними засобами ведення навчального процесу, його інформаційну підтримку і документування в середовищі Інтернет для будь-якого числа навчальних закладів, незалежно від їх професійної спеціалізації і рівня освіти [3].

До поняття інформаційно-навчального середовища входять умови, що забезпечують навчання [3], а саме:

- наявність системи засобів "спілкування" із загальнолюдською культурою, що призначена для зберігання, структуризації і представлення накопиченого знання, а також для її передачі, переробки і збагачення;

- наявність системи самостійних занять, пов'язаних з обробкою інформації;

- наявність інтенсивних зв'язків (вертикальних і горизонтальних) між учасниками навчального процесу.

В інформаційно-навчальному середовищі можна виділити п'ять блоків [3; 7; 13; 16]:

- ціннісно-цільовий – сукупність цілей і цінностей педагогічної освіти, які можуть бути значимі для досягнення поставленої мети навчання і учіння;

- програмно-методичний – вся необхідна інформація відносно можливих стратегій, форм і програм підготовки;

- інформаційно-знаннєвий – система знань і умінь студента, складова основа його професійної діяльності, що також визначає властивості пізнавальної діяльності, які впливають на її ефективність;

- комунікаційний – сукупність форм взаємодії між учасниками педагогічного процесу;

- технологічний – система засобів навчання, що використовуються в інформаційно-навчальному середовищі (наприклад, використання нових інформаційних технологій, у тому числі телекомунікаційних мереж).

Відповідно до функціонального призначення виділяють три типи інформаційно-освітніх середовищ [1]:

- 1) середовища, орієнтовані на представлення знань;
- 2) середовища, орієнтовані на самостійну діяльність з одержання знань;
- 3) змішаний тип середовищ.

Перший тип середовищ пов'язаний з апаратно-програмною моделлю галузі знання, що вивчається, в яку вбудовується певна методика або методики навчання. Як правило, це високоструктуровані навчальні середовища, в яких програмно визначені характер і напрям (або напрями) навчання, можливості і форми участі студента, реалізується послідовне наближення до поставленої кінцевої мети навчання. У створенні таких середовищ активно використовується когнітивний підхід, в основі якого лежить опора на внутрішню структуру людського знання, на системно-структурні властивості предмету, що вивчається. Такі середовища можуть бути встановлені як на локальному комп'ютері, так і в мережевому середовищі (локальному або глобальному). До цього ж типу відноситься більшість інтелектуальних і адаптивних навчальних середовищ, направлених на реалізацію гнучкого індивідуалізованого процесу навчання, в основі якого лежать моделі пізнавальної діяльності студента.

Середовища першого типу можуть бути як "відкритими" (наприклад, програмні оболонки дають змогу викладачеві замінити зміст або внести щось нове), так і "закритими" (прикладом є комплексні інтелектуальні середовища). Комунікаційні функції в таких інформаційно-освітніх середовищах використовуються переважно для управління навчальним процесом. Зовнішні інформаційні ресурси (розподілені бази даних, віртуальні бібліотеки, електронні навчальні посібники тощо) можуть бути включені в процес навчання, але використовуються, як правило, в обмеженому контексті, як доповнення до змісту основного курсу. Разом з цим все більше визнання отримує уявлення про навчальне середовище в руслі стратегії розвиваючого навчання, коли в процес навчання інтегрований широкий спектр можливостей комп'ютера, які в різних формах використовуються для витягання і здобування знань. Таке розуміння інформаційно-освітніх середовищ складає основу другого типу середовищ.

Для другого типу середовищ характерне те, що навчання є органічною похідною структури взаємодії [Сьюзел, Ротерей, 1988], тому в цьому випадку наголос робиться на процеси, що лежать в основі формування того або іншого уміння або навички. Витоки такого підходу лежать в теоріях Л. С. Виготського і його послідовників, що розглядають навчання як активний процес, в якому студент відіграє роль "конструктора" знань, а процес конструювання знань базується на поточних і минулих знаннях і досвіді студента. У більшості зарубіжних досліджень упродовж останніх двох десятиліть навчальні середовища розглядаються з позицій їх діяльнісного, конструктивного характеру, а розуміння середовища базується на концепції отримання знань в процесі вирішення змістовних завдань, розроблених в

рамках конструктивістської когнітології. Згідно з таким поглядом, навчання в інформаційно-освітньому середовищі є активним процесом, що направлений на витягання, конструювання знань, а не на просте їх відтворення. Навчання в такому трактуванні виконує роль підтримки конструктивних зусиль студента з опанування знань і умінь.

Узагальнюючи вищевикладене, зауважимо, що останніми роками відбувається “стирання” відмінностей між цими типами середовищ і формуються середовища, які інтегрують обидва підходи, тобто середовище є джерелом навчально-методичного знання з конкретної галузі знання і одночасно високоструктурованим середовищем для організації різних форм самостійної пізнавальної діяльності. Такі середовища, як правило, формуються в межах загальнодоступних технологій в середовищі WWW або базуються на професійно розроблених оболонках – розподілених навчальних середовищах, орієнтованих на співпрацю, й інших, заснованих на телекомунікаційних технологіях. Вони відкриті і для викладача, і для студента, що дає змогу доповнювати зміст і робити корективи, представляти результати своєї навчальної діяльності в середовищі. Комунікаційні процеси в такому інформаційно-освітньому середовищі забезпечують дидактичний, методичний і організаційний фон навчання і виступають центральним елементом навчального процесу.

Використана література :

1. Концепция построения естественнонаучного образовательного портала / В. Н. Васильев, С. К. Стафеев, М. В. Сухорукова *Телематика* '2002. Санкт-Петербург, 2002. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tm.ifmo.ru/db/doc/get_thes.php?id=238. – Заголовок с экрана.
2. *Веряев А. А., Шалаев И. К.* От образовательных сред к образовательному пространству: понятие, формирование, свойства *Педагог.* 1998. № 4. С. 9-14.
3. Виды сред в образовании – Курс подготовки координаторов для системы дистанционного обучения. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://courses.urch.ac.ru/eng/u7-9.html>. – Заголовок с экрана.
4. *Воронина Т. П., Веряев А. А., Шалаев И. К.* Образование в эпоху новых информационных технологий: методологические аспекты. Москва, 1995. 220 с.
5. *Данилюк А. Я.* Теоретико-методологические основы проектирования интегральных гуманитарных образовательных пространств : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Москва, 2001. 20 с.
6. Дистанционное обучение в Интернет: Материалы по дистанционному образованию проекта xDLS. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.xdlsoft.com/doc/1_intro.html. – Заголовок с экрана.
7. *Ключенко Т. И.* Соотношение понятий “образовательная среда” и “образовательное пространство” как один из исходных ориентиров при проектировании гуманитарной образовательной среды в вузе культуры и искусств // Национальная библиотека республики Татарстан. – Режим доступа : <http://www.kitaphane.ru/present/kti.shtml>. – Заголовок с экрана.
8. *Козырев В. А.* Построение модели гуманитарной образовательной среды *Педагог.* 1999. № 7. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.dvgu.ru/umu/didjest/pedagog/year99/artl4.htm>. – Заголовок с экрана.
9. *Конев В. А.* Культура и архитектура педагогического пространства *Вопросы философии.* 1996. № 10. С. 46-57.
10. Концепция создания и развития информационно-образовательной среды Открытого Образования системы образования РФ (краткая редакция). *Дистанционное образование в СГУ.* – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://do.sgu.ru/conc.html>. – Заголовок с экрана.
11. *Костина Т. Н.* Гуманизация и компьютеризация образования как факторы развития личности : дис. ... канд. филос. наук. Москва, 1995.

12. *Лотман Ю. М.* Семіосфера. СПб. : Искусство-СПБ, 2000. 704 с.
13. *Макаренко Л. Л.* Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури педагога : монографія ; за наук. ред. проф. С. М. Яшанова. Київ : ФОРП Гринь Д.С., 2012. 480 с..
14. От образовательных сред к образовательному пространству: культурологический подход к проблеме / Государственный научно-исследовательский институт информационных технологий и телекоммуникаций "Информика". – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.informika.ru/text/magaz/pedagog/pedagog_5/a03.html. – Заголовок с экрана.
15. *Панюкова С. В.* Концепция реализации личностно ориентированного обучения при использовании информационных и коммуникационных технологий. Москва : Изд-во ИОСО РАО, 1998. 120 с.
16. *Солдаткин В. И.* Информационно-образовательная среда открытого образования *Телематика '2002* : Всероссийская научно-методическая конференция – Санкт-Петербург, 2002. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tm.ifmo.ru/db/doc/get_thes.php?id=22. – Заголовок с экрана.
17. *Федосеев Л. Л.* О моделях и методах использования информационных технологий в обучении *Системы и средства информатики*. Москва : Наука; Физматлит, 1996. № 8. С. 14-16.

References:

1. *Konczepczya postroeniya estestvennonauchnogo obrazovatel'nogo portala / V. N. Vasil'ev, S. K. Stafeev, M. V. Sukhorukova* *Telematika '2002*. Sankt-Peterburg, 2002. [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : http://tm.ifmo.ru/db/doc/get_thes.php?id=238. – Zagolovok s e'krana.
2. *Veryaev A. A., Shalaev I. K.* Ot obrazovatel'ny'kh sred k obrazovatel'nomu prostranstvu: ponyatie, formirovanie, svojstva *Pedagog*. 1998. # 4. S. 9-14.
3. *Vidy' sred v obrazovanii – Kurs podgotovki koordinatorov dlya sistemy' distanczionnogo obucheniya.* – [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : <http://courses.urfu.ac.ru/eng/u7-9.html>. – Zagolovok s e'krana.
4. *Voronina T. P., Veryaev A. A., Shalaev I. K.* *Obrazovanie v e'pokhu novy'kh informaczionny'kh tekhnologij: metodologicheskie aspekty'*. Moskva, 1995. 220 s.
5. *Danilyuk A. Ya.* *Teoretiko-metodologicheskie osnovy' proektirovaniya integral'ny'kh gumanitarny'kh obrazovatel'ny'kh prostranstv* : avtoref. dis. ... d-ra ped. nauk. Moskva, 2001. 20 s.
6. *Distanczionnoe obuchenie v Internet: Materialy' po distanczionnomu obrazovaniiyu proekta xDLS.* – [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : http://www.xdsoft.com/doc/l_intro.html. – Zagolovok s e'krana.
7. *Klyuchenko T. I.* Sootnoshenie ponyatij "obrazovatel'naya sreda" i "obrazovatel'noe prostranstvo" kak odin iz iskhodny'kh orientirov pri proektirovanii gumanitarnoj obrazovatel'noj sredy' v vuze kul'tury' i iskusstv // *Nacjonal'naya biblioteka respubliky Tatarstan.* – Rezhim dostupa : <http://www.kitaphane.ru/present/kti.shtml>. – Zagolovok s e'krana.
8. *Kozy'rev V. A.* Postroenie modeli gumanitarnoj obrazovatel'noj sredy' *Pedagog*. 1999. # 7. [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.dvgu.ru/umu/didjest/pedagog/year99/art14.htm>. – Zagolovok s e'krana.
9. *Konev V. A.* Kul'tura i arkhitektura pedagogicheskogo prostranstva *Voprosy' filosofii*. 1996. # 10. S. 46-57.
10. *Konczepczya sozdaniya i razvitiya informaczionno-obrazovatel'noj sredy' Otkry'togo Obrazovaniya sistemy' obrazovaniya RF (kratkaya redakczya).* *Distanczionnoe obrazovanie v SGU.* – [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : <http://do.sgu.ru/conc.html>. – Zagolovok s e'krana.
11. *Kostina T. N.* *Gumanizacziya i komp'yuterizacziya obrazovaniya kak faktory' razvitiya lichnosti* : dis. ... kand. filos. nauk. Moskva, 1995.
12. *Lotman Yu. M.* *Semiosfera*. SPb. : Iskusstvo-SPB, 2000. 704 s.
13. *Makarenko L. L.* *Teorety'chni ta metody'chni osnovy' formuvannya informacijnoyi kul'tury' pedagoga* : monografiya ; za nauk. red. prof. S. M. Yashanova. Ky'viv : FOP Gry'n' D.S., 2012. 480 s.
14. *От образовательных сред к образовательному пространству: культурологический подход к проблеме / Gosudarstvenny'j nauchno-issledovatel'skij institut informaczionny'kh tekhnologij i telekommunikaczij "Informika".* – [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : http://www.informika.ru/text/magaz/pedagog/pedagog_5/a03.html. – Zagolovok s e'krana.
15. *Panyukova S. V.* *Konczepczya realizaczii lichnostno orientirovannogo obucheniya pri ispol'zovanii informaczionny'kh i kommunikaczionny'kh tekhnologij*. Moskva : Izd-vo IOSO RAO, 1998. 120 s.

16. Soldatkin V. I. Informazionno-obrazovatel'naya sreda otkry'togo obrazovaniya Telematika'2002 : Vserossijskaya nauchno-metodicheskaya konferenciya – Sankt-Peterburg, 2002. [E'lektronny'j resurs]. – Rezhim dostupa : http://tm.ifmo.ru/db/doc/get_thes.php?id=22. – Zagolovok s e'krana.
17. Fedoseev L. L. O modelyakh i metodakh ispol'zovaniya informacziionny'kh tekhnologij v obuchenii Sistem' i sredstva informatiki. Moskva : Nauka; Fizmatlit, 1996. # 8. S. 14-16.

ПЕВСЕ А. А. Особенности использования электронных учебно-методических комплексов в процессе формирования информационной культуры будущих учителей-филологов.

В статье рассматриваются общие вопросы построения сетевой информационно-учебной среды высшего учебного заведения. Дается определение информационно-образовательного пространства, информационно-образовательной среды и информационно-учебной среды вуза. Проводится анализ аспектов его использования в процессе формирования информационной культуры будущих учителей-филологов.

Образовательное пространство понимает как совокупность всех учебных заведений в системе образования, которые связаны определенными отношениями и подчиняются одним законам. Студент в этом случае вынесен за рамки образовательного пространства. Понятие "образовательная среда" является уже., его определяют как среду функционирования конкретного образовательного учреждения, конкретную среду учебного заведения, которое представляет собой совокупность материальных, пространственно-предметных и социальных факторов и межличностных отношений. Все вышеприведенные факторы взаимоувязаны, дополняют и обогащают друг друга и влияют на каждого субъекта образовательной среды. Он также может определяться как образовательная система. Обоснованность такого понимания образовательного пространства заключается в том, что он определяется и существует лишь внутри образовательного процесса в четких пространственно-временных границах. Образовательный процесс осуществляется по жесткому расписанию и является законченной и неотъемлемой частью учебного процесса, который решает определены дидактичные задания и имеет ряд других признаков, характерных для образовательной системы.

Образовательная среда – это качественно новый исторический и логический уровень организации системы образования, которое хранит преемственность как относительно инновационных форм организации учебного процесса, таких как трудовая школа, межпредметные связки, интегрированные курсы, так и относительно такой традиционной, классической формы, как учебный предмет. Образовательная среда является конструктивным ответом на один из основных вопросов современной педагогики – о связи образования, науки и культуры.

Изучение проблемы информационной среды происходило в разных направлениях, среди которых можно выделить три основные: информационная среда как деятельность; информационная среда как система форм коммуникации, которые исторически сложились; – информационная среда как информационная инфраструктура, созданная обществом для осуществления коммуникативной деятельности в масштабах, которые отвечают уровню развития этого общества (издательства, библиотеки, информационные центры, банки данных, средства массовой информации и тому подобное). В аспекте этой проблемы можно выделить три наиболее значимых направления в отечественной педагогике: 1) понимание системы образования как культуродоцільного и культууроутворюючого среды, малой культуры, культурного микрокосма; 2) переход от знанневої к личностно-развивающей, личностно ориентированной парадигме; 3) значительное повышение общей методологической культуры педагогики, дифференциация эмпирического и теоретического мышления, возможность проведения научно-педагогического исследования на теоретическом уровне.

Все три направления характеризуют новый этап развития педагогической мысли. В отличие от традиционного понимания образования как процессу овладения знаниями, умениями и навыками, они предлагают новый взгляд на образование; развивают и обогащают педагогическую культуру нового времени, делая существенный вклад в историческое развитие парадигмальной основы гуманистической педагогики.

Ключевые слова: *информационная среда, информационное пространство, интегрирована информационная среда, информационно-учебная среда высшего учебного заведения.*

PEVSE A. A. Features of the use of electronic educational and methodological complexes in the process of forming the information culture of future teachers-philologists.

The general questions of construction of network informatively-educational environment of higher educational establishment are examined in the article. Determination of informatively-educational space, informatively-educational environment and informatively-educational environment of institution of higher learning is given. The analysis of aspects of his use is conducted in the process of forming of informative culture of future teachers-philologists.

Educational space understands as an aggregate of all educational establishments in the system educations that is bound by certain relations and submit to one laws. A student in this case is taken away for scopes educational space. A concept "Educational environment" is already, he is determined as an environment of functioning of concrete educational establishment, concrete environment of educational establishment that is an aggregate of material, spatially-subject and social factors and interpersonality relations. All above-mentioned factors взаємоуязані, complement and enrich each other and influence on every subject of educational environment. He also can be determined as an educational system. Validity of such understanding of educational space consists in that he is determined and exists only into an educational process in clear spatio-temporal границях. An educational process comes true on a hard time-table and is complete and inalienable part of educational process, that decides didactics tasks are certain and has a row of other signs characteristic for the educational system.

Educational environment is quality new historical and logical level of organization of the system of education that keeps a succession as relatively innovative forms of organization of educational process, such as labour school, intersubject copulas, integrated courses, so in relation to such traditional, classic form, as an educational object. An educational environment is a structural answer for one of basic questions of modern pedagogics – about connection of education, science and culture.

The study of problem of informative environment took place in various directions, among that it is possible to distinguish three basic: informative environment as activity; an informative environment as system of forms is communications that was historically folded; it is an informative environment as informative infrastructure, created by society for realization of communicative activity in scales that answer the level of development of this society (publishing houses, libraries, informative centers, jars of data, mass medias and others like that). In the aspect of this problem it is possible to distinguish three most meaningful directions in home pedagogics: a 1) understanding of the system of education as культуродоцільного and культуроутворюючого environment, small culture, cultural microcosm; 2) transition from знаннєвої to the personality-developing, personality oriented paradigm; 3) considerable increase of general methodological culture of pedagogics, differentiation of the empiric and theoretical thinking, possibility of realization of scientifically-pedagogical research at theoretical level.

All three directions characterize the new stage of development of pedagogical idea. Unlike the traditional understanding of education as to the process of capture by knowledge, abilities and skills, they offer a new look to education; develop and enrich the pedagogical culture of new time, doing a substantial contribution to historical development of парадигмальної basis of humanistic pedagogics.

Keywords: informative environment, informative space, an informative environment, informatively-educational environment of higher educational establishment, is integrated.